

LẬP TRÌNH WEB

PHP – Nâng cao

Khoa Công nghệ thông tin
Đại học Phenikaa

1. Session

- Khái niệm
- Cách thức hoạt động
- Khởi động session
- Đăng ký session
- Sử dụng session
- Hủy biến session

Khái niệm

- Session PHP cho phép lưu trữ thông tin người dùng trên trình duyệt (tên người dùng, danh mục hàng hóa, ...) trong suốt quá trình làm việc của họ.
- Thông tin của session chỉ tạm thời và thông tin này sẽ bị xóa sau khi người dùng rời khỏi ứng dụng Web.
- Nếu cần, phải lưu trữ thông tin trong CSDL.

Cách thức hoạt động

- Session làm việc bằng cách tạo ra một địa chỉ duy nhất (UID) cho mỗi người sử dụng.
- UID có giá trị là một dãy số ngẫu nhiên.
- UID có thể được lưu trong COOKIE hoặc được truyền lên URL.
- Ngoài UID, có thể khai báo, khởi tạo và sử dụng một số biến session khác, tất cả các session này có giá trị cho mỗi người sử dụng khi họ truy cập đến ứng dụng Web.

Khởi động session

- Trước khi lưu trữ thông tin người dùng vào session, cần khởi động session.
- **Chú ý:** hàm khởi động session phải đặt phía trên thẻ HTML
- Cú pháp:
`session_start();`

Đăng ký session

- Sử dụng biến `$_SESSION` nhận và lưu trữ giá trị của biến session
- Cú pháp:

`$_SESSION["tên biến session"] = "giá trị";`

- Ví dụ: tạo ra một biến session lưu tên đăng nhập của người dùng

```
<?php
    $_SESSION["ten_dang_nhap"] = "phuong";
?>
```

Sử dụng session

- Khi muốn sử dụng các biến session hoặc giá trị lưu trong biến session đã đăng ký => dùng biến `$_SESSION`.

- Cú pháp:

`$gia_tri = $_SESSION["tên biến session"];`

- Ví dụ: đọc giá trị biến session tên đăng nhập

```
<?php
    $ten_dang_nhap = $_SESSION["ten_dang_nhap"];
    → phuong
?>
```

Hủy biến session

- Hủy toàn bộ các biến session:
 - Khi không cần dùng đến các biến session nữa thì có thể hủy bỏ toàn bộ các biến session đã đăng ký bằng hàm `session_destroy()`
- Cú pháp:
`session_destroy();`

Hủy biến session

- Hủy một biến session:
 - Khi không cần dùng đến biến session nào thì có thể dùng hàm `unset()` để hủy bỏ biến session đó.
- Cú pháp:
`unset($_SESSION["tên biến session"]);`
- Ví dụ: hủy bỏ biến session tên đăng nhập

```
<?php
    unset($_SESSION["ten_dang_nhap"]);
?>
```

Ví dụ: Đếm số lần duyệt trang web

```
<?php
session_start( );
if (isset($_SESSION["count"]))
    $_SESSION["count"] = $_SESSION["count"] + 1;
else
    $_SESSION["count"] = 1;

print "Bạn đã truy cập trang này " .
$_SESSION['count']
. "lần.";

?>
```

Ví dụ: Ứng dụng cho Login

- Làm thế nào để ngăn không cho người dùng truy cập vào các trang web nếu chưa đăng nhập?
- Khi đăng nhập thành công thì chuyển sang trang khác không yêu cầu đăng nhập lại?
- Ý tưởng
 - Dùng các biến Session để lưu trạng thái đăng nhập của người dùng:
 - `$_SESSION["IsLogin"]=true/false`: Lưu trạng thái đăng nhập
 - `$_SESSION["Username"]`: Lưu Tên đăng nhập
 - `$_SESSION["Authentication"]`: Lưu Loại quyền đăng nhập

Ví dụ: Ứng dụng cho Login

1. Tạo trang **login.htm** yêu cầu người dùng đăng nhập.
2. Tạo trang **validateuser.php** xử lý thông tin đăng nhập từ trang **login.htm**
 - Kết nối với **CSDL**, kiểm tra thông tin đăng nhập có hợp lệ hay không ?
 - Nếu **không hợp lệ** thì cho redirect về trang **login.htm**.
 - Nếu **hợp lệ** thì dùng một biến trong **Session** để lưu trạng thái login thành công
 - Ví dụ: `$_SESSION["IsLogin"] = true.`
 - **Lưu ý**: Phải đặt giá trị mặc định cho biến Session này là **false** khi khởi tạo một Session (xem ví dụ ở slide sau).
3. Tạo trang **logout.php** là trang xử lý khi người dùng logout
 - Reset trạng thái login là chưa đăng nhập (`$_SESSION["IsLogin"] = false`).

Ví dụ: Ứng dụng cho Login

4. Trong tất cả các trang muốn bảo mật, thêm đoạn mã sau để kiểm tra người dùng đã đăng nhập hay chưa, nếu chưa thì redirect lại trang [login.htm](#).

```
<?php
session_start();

if ($_SESSION["IsLogin"] == false)
    header("Location: login.htm");
?>
```

2. Cookie

- Khái niệm
- Khai báo cookie
- Sử dụng cookie
- Hủy cookie

Khái niệm

- Được sử dụng để xác định thông tin của người dùng.
- Là một file nhỏ được server lưu trữ xuống từng máy tính của người dùng.
- Mỗi khi máy tính này yêu cầu một trang tới trình duyệt, nó cũng sẽ gửi theo cookie.
- Với PHP ta có thể tạo ra và sử dụng giá trị của biến cookie.

Cookie

- Trong Windows, Cookie được lưu ở thư mục **Cookies**.
- Chỉ chứa các thông tin đơn giản dạng **name = value**
- Sử dụng các giới hạn:
 - Expiration information (VD: 05/10/2005, 18:59:00 GMT),
 - Path information (VD: /user_section),
 - Domain information (VD: yourserver.com),
 - Secure parameter (HTTPS).
- Truy xuất thông qua biến toàn cục: **\$_COOKIE[]**

Khai báo cookie

- **Chú ý:** Khai báo cookie ở phía trên thẻ HTML
- **Cú pháp:**
 - **setcookie(name, value, expire[, path, domain]);**
 - name: tên biến cookie
 - value: giá trị
 - expire: thời gian giới hạn dành cho cookie – đơn vị tính là giây. Nếu thời gian này không được thiết lập trong hàm setcookie(), biến cookie này sẽ còn hiệu lực cho đến khi người dùng xóa tập tin cookie.
 - path: đường dẫn
 - domain: tên miền của website

Khai báo cookie

- Ví dụ: tạo ra một biến cookie người dùng có giá trị là “phuong”, thời gian giới hạn là một giờ

```
<?php  
    setcookie(“nguai_dung”, “phuong”, time()+3600);  
?>
```

- Chú ý: giá trị của biến cookie sẽ tự động được URL mã hóa khi gửi cookie đi, và tự động giải mã khi nhận cookie về. (Nếu không muốn URL mã hóa thì dùng hàm **setrawcookie()**)

Sử dụng cookie

- Dùng biến `$_COOKIE` để đọc giá trị biến cookie
- Cú pháp:
`$gia_tri = $_COOKIE["tên biến cookie"];`
- Ví dụ: đọc giá trị của biến cookie người dùng

```
<?php
    $nguoi_dung = $_COOKIE["nguoi_dung"];
    →phuong
?>
```

Hủy cookie

- Khi muốn hủy một biến cookie thì cần kiểm tra lại thời gian giới hạn dành cho biến cookie này
- Sử dụng hàm `setcookie()` để hủy bằng cách đặt giá trị của biến cookie bằng "" và thời gian = - thời gian giới hạn
- Cú pháp:

`setcookie(name, "", time())` – thời gian giới hạn)

Hủy cookie

- Ví dụ: hủy biến cookie người dùng với thời gian giới hạn của biến này là 3600s

```
<?php
    $nguoi_dung = $_COOKIE["nguoi_dung"];
    →phuong
?>
```

Gửi mail trong PHP

- Cú pháp:
 - **mail**(to, subject, message[, headers, parameters])
- Ý nghĩa các tham số:
 - to, subject, message: Như ý nghĩa các textbox khi soạn mail.
 - headers: Tùy chọn, có thể sử dụng Bcc, Cc.
 - parameters: Tùy chọn, các thông số về trình soạn, gửi mail.
 - Trong phần message: Sử dụng ký hiệu \n để xuống dòng.
- Lưu ý:
 - Bạn **không** thể mail từ localhost.
 - Muốn sử dụng chức năng gửi mail thì bạn phải có một host thực sự.

Gửi mail trong PHP

```
<?php
    $to          = 'hoangtung@inbox.com';
    $subject     = 'Chủ đề thư';
    $message     = 'Nội dung thông điệp';
    $headers     = 'From: webmaster@example.com'."\r\n".
        'Reply-To: webmaster@example.com'."\r\n".
        'X-Mailer: PHP/'.phpversion();

    mail($to, $subject, $message, $headers);
?>
```

- Lưu ý:

- Vì lý do bảo mật nên một số host sẽ cấm sử dụng hàm mail của PHP.
- Thường phối hợp với FORM để soạn thảo một trình gửi mail.

Upload File lên server

■ Form upload:

```
<form action="upload.php" method="post"
      enctype="multipart/form-data">
  File upload:
  <input type="file" name="myfile" />
  <input type="submit" value="Upload" />
</form>
```

File upload:

■ Lưu ý:

- Luôn sử dụng phương thức **POST**.
- Luôn sử dụng **enctype="multipart/form-data"** trong thẻ FORM.

Upload file lên Server

- Biến `$_FILES[]`:
 - `$_FILES['myfile']['name']`
 - Tên file đã được upload.
 - `$_FILES['myfile']['type']`
 - Kiểu file đã được upload, vd: image/gif, image/jpeg,...
 - `$_FILES['myfile']['size']`
 - Kích thước tập tin đã được upload (tính bằng bytes).
 - `$_FILES['myfile']['tmp_name']`
 - Vị trí file được lưu trữ tạm trên server.
 - `$_FILES['myfile']['error']`
 - Mã lỗi của việc upload (0 = Upload thành công).

Upload file lên Server

- Xử lý:

```
<?php
    $dir = "data/"; //Upload vào thư mục data

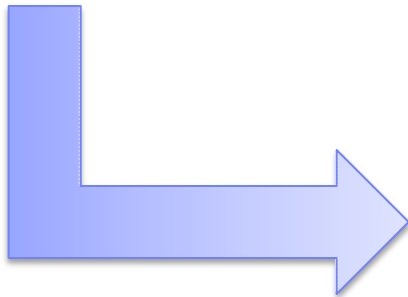
    if($_FILES['myfile']['name'] != "")
    {
        $fileupload = $dir . $_FILES['myfile']['name'];
        if(move_uploaded_file($_FILES['myfile']['tmp_name'],
                                $fileupload))
        {
            echo "Upload file thành công!";
        }
        else{
            echo "Upload file không thành công!";
        }
    }
    else{
        echo "Vui lòng chọn file để upload!";
    }
?>
```

Upload file lên Server

■ Upload nhiều file:

```
<form action="upload.php" method="post"
      enctype="multipart/form-data">

  Files upload:<br />
  File 1: <input type="file" name="myfile[]" /><br />
  File 2: <input type="file" name="myfile[]" /><br />
  File 3: <input type="file" name="myfile[]" /><br />
  <input type="submit" value="Upload" />
</form>
```


Files upload:

File 1:	<input type="text"/>	<input type="button" value="Browse..."/>
File 2:	<input type="text"/>	<input type="button" value="Browse..."/>
File 3:	<input type="text"/>	<input type="button" value="Browse..."/>
<input type="button" value="Upload"/>		

Upload file lên Server

■ Xử lý upload nhiều file:

```
<?php
    foreach($_FILES['myfile']['error'] as $key => $error)
    {
        if($error == 0)
        {
            $tmp_name = $_FILES['myfile']['tmp_name'][$key];
            $name = $_FILES['myfile']['name'][$key];
            move_uploaded_file($tmp_name, "data/$name");
        }
    }
?>
```

Bài tập

Viết một trang web cho phép người dùng:

- Cho phép tải lên các tệp tin (tạo một thư mục trong project có tên “upload”)
- Hiện thi thông tin chi tiết của các tệp tin đã tải lên trong một thư mục bao gồm: Tên tệp tin, Loại, Ngày tải lên, Kích thước
- Sắp xếp danh sách tệp theo Tên tệp hoặc Ngày tải lên nếu người dùng nhấp vào tiêu đề tương ứng (thay thế tăng / giảm dần bằng cách nhấp liên tục).

Các hàm bảo mật trong chuỗi

- string `addslashes`(string `$str`)
- string `stripslashes`(string `$str`)
- string `htmlspecialchars`(string `$str` [, int `$quote_style` [, string `$charset`]])
- string `md5`(string `$str` [, bool `$raw_output`])
- string `sha1`(string `$str` [, bool `$raw_output`])

Các hàm bảo mật trong chuỗi

- string `addslashes`(string `$str`)
 - **Thêm** ký tự backslash (`\`) phía trước các ký tự `'` `"` `\` **NULL** trong chuỗi `$str`
 - Thường dùng trong các câu lệnh SQL để tránh xảy ra lỗi khi lưu và lấy dữ liệu từ CSDL.
 - Các hàm tương tự:
 - string `quotemeta`(string `$str`)
 - string `addcslashes`(string `$str`, string `$charlist`)

```
<?php
$str = "I'dont know \'every thing\'";
echo addslashes($str);
//Output: I\'dont know \\'every thing\\\'
?>
```

Các hàm bảo mật trong chuỗi

`string stripslashes(string $str);`

- Xóa bỏ ký tự backslash (\) xuất hiện trong chuỗi \$str
- (ngược lại với hàm addslashes()).

Hàm tương tự:

- `string stripslashes(string $str)`

```
<?php
    $str = "I\'dont know \\\'every thing\\";
    echo stripslashes($str);
//Output: I\'dont know \'every thing\'
?>
```


Các hàm bảo mật trong chuỗi

string **htmlspecialchars**(string *\$str* [, int *\$quote_style* [, string *\$charset*]])

- Chuyển đổi các ký tự đặc biệt **& ' " < >** trong chuỗi *\$str* thành các thực thể HTML (Convert special characters to HTML entities).
- Khi đó:
 - **&** → **&**;
 - **"** → **"**; // khi không có **ENT_NOQUOTES**.
 - **'** → **'**; // khi có **ENT_QUOTES**.
 - **<** → **<**;
 - **>** → **>**;
- Ngược lại: **htmlspecialchars_decode**

Các hàm bảo mật trong chuỗi

- string `md5(string $str [, bool $raw_output])`
 - **MD5**: Message Digest 5 là một *hàm băm mật mã* được sử dụng phổ biến với giá trị băm dài **128** bit.
 - Thường dùng để mã hóa mật khẩu, kiểm tra tính toàn vẹn của tập tin,...

```
<?php
    $str = 'Lớp CNTT K14';
    echo md5($str);
    //Output: d2e954ad054c9840b2343623ee7f6ad8
?>
```

Các hàm bảo mật trong chuỗi

- string **sha1**(string **\$str** [, bool **\$raw_output**])
 - Thuật toán **SHA-1** (Secure Hash Algorithm 1) tạo ra chuỗi mã băm có chiều dài cố định **160** bit từ chuỗi bit dữ liệu đầu vào **\$str** có chiều dài tùy ý.
 - Được sử dụng phổ biến và có công dụng như MD5, ngoài ra SHA-1 còn được sử dụng rất nhiều trong thương mại điện tử, tạo chữ ký số,...

```
<?php
    $str = 'Lớp CNTT K14';
    echo sha1($str);
    //Output: 84622827d11e820dbbd3101142bcb2d11120ccbc
?>
```

Bài tập

Cải tiến trang đăng nhập đã làm trước đó:

- Mã hoá mật khẩu bằng sha1 trước khi lưu vào CSDL

Bài tập

Viết một trang web cho phép người dùng:

- Cho phép tải lên các tệp tin (tạo một thư mục trong project có tên “upload”)
- Hiển thị thông tin chi tiết của các tệp tin đã tải lên trong một thư mục bao gồm: Tên tệp tin, Loại, Ngày tải lên, Kích thước
- Sắp xếp danh sách tệp theo Tên tệp hoặc Ngày tải lên nếu người dùng nhấp vào tiêu đề tương ứng (thay thế tăng / giảm dần bằng cách nhấp liên tục).
- Cải tiến cách lưu tên tệp bằng cách đặt lại tên cho tệp theo định dạng nhất định, kèm mã hoá. Ví dụ: 20011234_1da3f3d...
- Kiểm soát kích thước tệp tải lên bằng cả 2 cách:
 - Trong tệp php.ini: upload_max_filesize
 - Trong hàm xử lý tệp: `$_FILES['myfile']['size']` (tính bằng byte)
`if($_FILES['myfile']['size'] > 2097152){`
`....`
`}else{ ... };`
- Viết thêm chức năng cho phép xóa tệp. Lưu ý cần xóa cả trong CSDL lẫn ổ cứng.
 - `unlink([đường dẫn])`: xóa tệp có [đường dẫn] trong ổ đĩa.

Cấu hình php.ini

file_uploads	file_uploads=On: cho phép PHP Upload file file_uploads=Off: không có phép Upload
upload_tmp_dir	upload_tmp_dir="/etc/temp" nơi lưu file tạm thời khi Upload
upload_max_filesize	kích thước file tối đa được phép. Ví dụ: upload_max_filesize=1M

Cấu hình php.ini

short_open_tag=On/Off	<p>On: Bật chế độ cho phép sử dụng tag php ngắn <code><? echo 'Hello'; ?></code></p> <p>Off: Bắt buộc chỉ được phép dùng dạng tag đầy đủ <code><?php echo 'Hello'; ?></code></p>
output_buffering=On/Off /[size]	<p>Off: PHP không sử dụng đệm để gửi thông tin về trình duyệt, nghĩa là bất kỳ khi nào Script php xuất nội dung nó sẽ gửi ngay về cho client => chậm hệ thống do dữ liệu gửi về trình duyệt bị chia nhỏ thành nhiều phần.</p> <p>On/[size]: (mặc định 4096 byte làm đệm)</p> <p>Trường hợp này, khi dữ liệu gửi về đạt tới bộ đệm thì gửi về cho client hoặc khi script kết thúc mới gửi về</p>
allow_url_fopen=On/Off	<p>Off: không cho phép mở file qua địa chỉ URL - ftp, http - (dùng để an toàn)</p> <p>On: cho phép mở file qua địa chỉ URL</p>

Cấu hình php.ini

allow_url_include	Off: không cho phép include file qua địa chỉ URL (ftp, http - dùng để an toàn) On: cho phép include file qua địa chỉ URL
max_execution_time	Thời gian chạy script, quá thời gian đó sẽ ngắt ngay lập tức và báo lỗi. => Thiết lập giá trị thích hợp (30, 60 ...) đảm bảo không quá tải tài nguyên. VD: max_execution_time=30
disable_functions	Tắt không cho PHP chạy các hàm được chỉ ra, thường dùng chỉ ra các hàm có nguy cơ ảnh hưởng tới bảo mật, ví dụ: disable_functions=exec,passthru,shell_exec,system,proc_open,popen,curl_exec,curl_multi_exec,parse_ini_file,show_source

Cấu hình php.ini

display_errors	On/Off, bắt tắt hiển thị cho user biết thông tin về lỗi nếu khi php chạy lỗi xảy ra. (trong quá trình phát triển để On để xem lỗi, còn khi phát hành chính thức web để bảo mật thì Off)
error_reporting	Thiết lập cấp độ hiển thị thông báo lỗi, có các giá trị là: E_ALL - Báo cáo tất cả các loại lỗi E_ERROR - Lỗi nghiêm trọng khi chạy E_WARNING - Lỗi warning (có lỗi nhưng script php vẫn chạy tiếp) E_PARSE - Lỗi parsing php (sai cú pháp) Ví dụ: error_reporting = E_ALL
log_errors	On: cho phép ghi ra log các lỗi Off: tắt lưu log
error_log	Thiết lập file và log PHP lưu vào, Ví dụ: error_log = "/usr/local/php/log/php_errors.log" Nếu error_log=syslog (mặc định) các log sẽ lưu vào syslog